

Sygn. akt IV CZ 15/12

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Górski

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z wniosku D. C.
przy uczestnictwie C. S., i innych
o stwierdzenie zasiedzenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 czerwca 2012 r.,
zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego
z dnia 17 sierpnia 2011 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2011 r. Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczyni D. C. od postanowienia tego Sądu z dnia 18 maja 2011 r. Sąd Okręgowy stwierdził, że do skargi nie dołączono pełnomocnictwa upoważniającego do jej sporządzenia i występowania przed Sądem Najwyższym, nie ma go także w aktach sprawy, gdyż nie zostało wcześniej udzielone i w konsekwencji przyjął, że skarga jest niedopuszczalna z innych przyczyn, co uzasadnia jej odrzucenie. Odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2000 r. (IV CKN 1008/00, OSP 2001, nr 12, poz.180) oraz mającego potwierdzać aktualność zajętego w tym orzeczeniu stanowiska postanowienia z dnia 30 stycznia 2007 r. (IV CZ 116/06, niepubl.), Sąd odwoławczy wskazał, że w drugim z wymienionych orzeczeń, Sąd Najwyższy zauważył, iż nie ma podstaw do „wdrażania trybu przewidzianego w art. 130 k.p.c., ponieważ dotyczy on usuwania braków formalnych, a nie braku zdolności postulacyjnej”.

W zażaleniu wnioskodawczyni, wskazując na naruszenie art. 398⁶ § 1 i 2 w zw. z art. 130 w zw. z art. 126 § 3 k.p.c., art. 398³ § 3 w zw. z art. 126 § 3 k.p.c. oraz art. 87¹ § 1 k.p.c., zarzuciła, iż niedołączenie do skargi kasacyjnej pełnomocnictwa do jej wniesienia jest jedynie brakiem formalnym pisma procesowego, który podlega usunięciu na podstawie art. 398⁶ § 1 w zw. z art. 398⁴ § 2 k.p.c., nie zaś brakiem uzasadniającym odrzucenie skargi wprost bez wezwania do jego uzupełnienia, tak jak miało to miejsce w sprawie. W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest oczywiście uzasadnione.

Zgodnie z art. 398⁴ § 3 k.p.c., skarga kasacyjna poza spełnieniem innych wymagań, które przepis ten przewiduje, musi również spełniać wymagania przewidziane dla każdego pisma procesowego. Jeżeli skarga jest w tym zakresie dotknięta brakiem, zachodzi konieczność jego uzupełnienia w zwykłym trybie przewidzianym dla uzupełniania braków formalnych skargi (art. 398⁶ § 1 k.p.c.). Wymagania, jakie musi spełniać każde pismo procesowe, a zatem także skarga kasacyjna, zostały wymienione w art. 126 k.p.c. Zgodnie z jego § 3, do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli wnoszący je pełnomocnik dotychczas

pełnomocnictwa nie złożył. Ponieważ wniesienie skargi kasacyjnej objęte jest przymusem adwokacko-radcowskim przewidzianym w art. 87¹ § 1 k.p.c., a skarżąca nie należy do żadnej z kategorii osób wymienionych w § 2 tego artykułu, nie mogła wnieść skargi samodzielnie, a jedynie za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika, o którym mowa w § 1.

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni została wprowadzie sporządzona z zachowaniem przymusu adwokacko-radcowskiego, jednakże z naruszeniem wymagania w postaci dołączenia pełnomocnictwa procesowego upoważniającego do jej wniesienia. W aktach sprawy znajduje się pełnomocnictwo upoważniające adwokata skarżącej do zastępowania jej jedynie przed Sądem Okręgowym, a zatem zgodnie z art. 126 § 3 k.p.c., wnosząc skargę kasacyjną, pełnomocnik ten powinien był przedstawić pełnomocnictwo obejmujące umocowanie do działania w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

Brak w postaci niedołączenia do skargi kasacyjnej stosownego pełnomocnictwa dla wnoszącego ją adwokata - wbrew stanowisku Sądu drugiej instancji - stanowi brak formalny skargi podlegający uzupełnieniu w sposób przewidziany dla usuwania braków formalnych pism procesowych. Oznacza to, że przewodniczący w Sądzie Okręgowym powinien był na podstawie art. 398⁶ § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. wezwać pełnomocnika wnioskodawczyni do uzupełnienia tego braku i przedstawienia właściwego pełnomocnictwa procesowego w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi.

Sąd nie wdrożył wskazanej procedury naprawczej i nie wezwał adwokata, który wniósł skargę kasacyjną w imieniu wnioskodawczyni, do złożenia udzielonego mu przez nią pełnomocnictwa, odrzucając skargę bez uprzedniego podjęcia wskazanych czynności, co stanowiło oczywiste naruszenie art. 398⁶ § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. i uzasadniało uchylenie zaskarżonego postanowienia. Na dopuszczalność odrzucenia skargi dopiero po uprzednim wezwaniu do uzupełnienia braku skargi w postaci niedołączenia do niej stosownego pełnomocnictwa i po bezskutecznym upływie terminu wskazanego w tym wezwaniu Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę w swym orzecznictwie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 1998 r., III CZ 133/98, OSNC 1999 nr 4, poz. 86, z dnia 1 czerwca 1999 r., II UZ 61/99, OSNP 2000, nr 20,

poz. 770, z dnia 24 czerwca 1999 r., III CZ 49/99, niepubl. oraz z dnia 25 lutego 2004 r., I CK 451/03, niepubl.).

Sąd Okręgowy wadliwie zinterpretował orzeczenia, na które powołał się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Przez brak zdolności postulacyjnej należy na ogół rozumieć brak możliwości samodzielnego podejmowania czynności procesowych przez uczestników (strony), wynikający z przewidzianego w art. 87¹ § 1 k.p.c. obowiązku ich zastępstwa w postępowaniu przed Sądem Najwyższym przez adwokatów bądź radców prawnych. Brak ten nie jest brakiem o charakterze formalnym i nie podlega naprawieniu na podstawie art. 398⁶ § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c., a jego wystąpienie uzasadnia odrzucenie skargi wprost, takie też stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w przytoczonym przez Sąd odwoławczy postanowieniu z dnia 30 stycznia 2007 r. Z orzeczenia tego nie można natomiast wnioskować, że brak zdolności postulacyjnej jest wynikiem niewykazania umocowania do wniesienia skargi w imieniu uczestnika (strony), co zdaje się przyjmować Sąd Okręgowy. W przypadku wniesienia skargi przez adwokata bądź radcę prawnego, a zatem osobę do tego uprawnioną na podstawie art. 87¹ § 1 k.p.c., która nie przedstawiła pełnomocnictwa obejmującego umocowanie do dokonania tej czynności, nie mamy do czynienia z problemem zdolności postulacyjnej, lecz wykazania, że osoba ta legitymuje się stosownym pełnomocnictwem. Wbrew pogładowi Sądu Okręgowego, stanowisko wyrażone w orzeczeniu z dnia 30 stycznia 2007 r. nie upoważnia do twierdzenia, że wniesienie skargi kasacyjnej, do której nie dołączono pełnomocnictwa obejmującego umocowanie do dokonania tej czynności procesowej, uzasadnia jej odrzucenie wprost bez konieczności uruchomienia procedury naprawczej. Sąd Najwyższy przyjął bowiem, że przez „niedopuszczalność skargi z innych przyczyn” należy także rozumieć niedopuszczalność wynikającą z nieuzupełnienia - pomimo wezwania - braku skargi w postaci nieprzedstawienia pełnomocnictwa do jej wniesienia.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.